

PTT-ennusteet

5/2025

Henna Busk, Emilia Gråsten, Veera Holappa, Markus Lahtinen, Antti Norkio

Toiveet ja todellisuus eivät kohtaakaan – talouskasvu jatkuu nihkeänä

Helsinki 2025

PTT-ennusteet 5/2025

Kansantalous – syksy 2025

Toiveet ja todellisuus eivät kohta – talouskasvu jatkuu nihkeänä

Henna Busk, Emilia Gråsten, Veera Holappa, Markus Lahtinen, Antti Norkio

17.9.2025

Pellervon taloustutkimus PTT

Eerikinkatu 28 A
00180 Helsinki
Sähköposti ptt@ptt.fi

ISSN 1799-9340 (pdf)

Sisältö

Johdanto.....	3
1 Maailmantalouden alavire varjostaa Euroopan kasvua.....	4
2 Vientiin vetoa tavarakaupasta	7
3 Investointien näkymät kirkastuvat epävarmuudesta huolimatta	9
4 Työttömyydessä rikotaan ennätyksiä.....	11
5 Inflaatiokehitys vakaata	14
6 Palkankorotukset jäävät pankkitilille	15
7 Julkinen talous kuilun partaalla	16
Ennustetaulukko	19

Johdanto

Suomen talouden kasvu jää vaatimattomaksi myös ensi vuonna, arvioi Pellervon taloustutkimus PTT:n kansantalouden ennuste. Talouskasvuksi ennustetaan tänä vuonna 0,3 prosenttia ja ensi vuonna 0,9 prosenttia. Investoinnit osoittavat pieniä merkkejä piristymisestä, mutta työmarkkinoiden tilanne on synkkä ja kotitalouksien kulutushalut laimeat. Velkaantuminen kiihtyy sopeutuksesta huolimatta, ja hallituksen uusin sääntely-yritys uhkaa jäädä kuolleeksi kirjaimeksi.

Suomen talous kasvaa 0,3 prosenttia tänä vuonna ja 0,9 prosenttia ensi vuonna. Kasvu on hitaampaa kuin euroalueella, joka kasvaa keskimäärin 1,0 prosenttia tänä vuonna ja 1,2 prosenttia ensi vuonna. Investoinnit ovat jo kääntyneet varovaiseen kasvuun, mutta useat epävarmuutta lietsovat tekijät jarruttavat edelleen kotitalouksien kulutusta. Työmarkkinatilanne jatkuu haastavana pitkälle ensi vuoteen. Tullien suorat vaikutukset Suomen vientiin jäävät rajalliseksi, ja vienti sinnittelee kohtuullisella tasolla.

Kansainväliseen toimintaympäristöön liittyy edelleen poikkeuksellista epävarmuutta, joka vaikuttaa talouskehitykseen ennustekauden aikana. Tullit ovat asettuneet pysyvästi aiempaa korkeammalle tasolle, eikä Yhdysvaltojen kanssa tehtyihin sopimuksiin voi luottaa. Ukrainan sota jatkuu, eikä eväitä pysyvään rauhaan ole. Mikäli Eurooppa ryhtyy määrätietoisiin toimiin talouden ja turvallisuuden vahvistamiseksi, ensi vuoden talouskasvu voi yllättää odotettua positiivisemmin myös Suomessa.

1 Maailmantalouden alavire varjostaa Euroopan kasvua

Maailmantalouden kasvu on luisumassa hitaammalle uralle Trumpin kauppapoliittisen tempoilun ja Kiinan hiipuvan trendikasvun seurauksena. Sekä Yhdysvalloissa että Kiinassa talouskasvu hidastuu sekä tänä että ensi vuonna. Euroopassa kasvu on ollut Venäjän hyökkäyssodan varjossa kituliasta jo pidempään. Ensi vuoden osalta odotetaan parempaa, mutta maailmantalouden alavire hidastaa suhdannekäännettä ja rajoittaa kasvuvauhtia.

Yhdysvaltojen talouskasvu on taittumassa vahvojen pandemian jälkeisten vuosien jälkeen toisaalta Trumpin epätavanomaisen politiikan, toisaalta kireän rahapolitiikan seurauksena. Aiempaa korkeammat ja nopeasti vaihtelevat tullit ovat tulleet jäädäkseen, ja ne lankeavat väistämättä ainakin osin yhdysvaltalaisien kuluttajien maksettavaksi. Se, kuinka paljon tullit kiihdyttävät inflaatiota, on Trumpin hallinnon tulevan vaalimenestyksen kannalta kriittistä. Siksi onkin hyvin mahdollista, että ensi vuonna Yhdysvalloissa nähdään jopa hintasääntelyä. Joka tapauksessa Trump tulee tavalla tai toisella varmistamaan enemmistön kongressissa välikaalien jälkeenkin. Tämä lisää entisestään yhteiskunnallisia jännitteitä tavalla, joka on omiaan hidastamaan talouskasvua. Yhdysvaltojen talous kasvaa tänä vuonna vain 1,8 prosenttia ja ensi vuonna vieläkin hitaammin.

Yhdysvaltalaisien yritysten varautuminen tulleeihin kiihdytti Kiinan kasvua alkuvuodesta. Tullien tultua voimaan Yhdysvaltoihin suuntautuva vienti on laskenut rajusti, mutta Kiina on pystynyt korvaamaan sitä voimakkaalla kasvulla EU- ja ASEAN-maihin. Kiinalaisen julkisesti tuetun tuotannon vyöryminen Eurooppaan haastaakin eurooppalaiset yritykset nyt myös niiden kotimarkkinalla. Myös Kiinan suhteissa Intiaan on ainakin väliaikaisesti tapahtunut varovaista lämpenemistä. Intiaan suuntautuva vienti on yli kaksinkertaistunut 2020-luvulla, ja riitojen sysääminen sivummalle vauhdittanee viennin kasvumahdollisuuksia entisestään.

Kiinan talouden sisäiset ongelmat eivät kuitenkaan ole hävinneet, eikä kommunistisella puolueella ole uskottavia ratkaisuja niiden selättämiseen. Kotimainen kysyntä on kroonisesti heikkoa, vaikka sitä onkin väliaikaisesti tekoahjuttettu erilaisilla kotitalouksien kulutusta lisäävillä ohjelmilla. Myös investoinnit ovat heikentyneet etenkin rakennussektorin ongelmien vuoksi. Tuottajahinnat ovat olleet järjestelmällisen ylituotannon seurauksena laskussa jo parin vuoden ajan, ja nyt myös kuluttajahinnat ovat kääntyneet laskuun. Kiinan kasvupotenti-

aali onkin pysyvästi heikentynyt ja talouden trendikasvu painuu lähivuosina parin prosentin tuntumaan, vaikka viralliset tilastot ylläpitäisivät harhaa paremmasta.

Kun maailmantalouden perinteisten veturien kasvu hiipuu, Euroopan on käännettävä katsettaan uusiin suuntiin. Tullit ja niihin liittyvä epävarmuus painavat väistämättä Yhdysvaltoihin suuntautuvaa tavaravientiä, joka on perinteisesti ollut tärkeä kasvun ajuri. Mahdollinen kauppasopimus Intian kanssa avaisi Euroopalle oven isolle kasvavalle markkinalle, ja olisi kaivattu positiivinen uutinen kiristyvässä kauppapoliittisessa ympäristössä.

Haastavasta ulkomaankaupan tilanteesta johtuen kasvun ajureita on löydettävä sisämarkkinoilta. Inflaation hidastuminen ja reaali-palkkojen nousu mahdollistavat yksityisen kulutuksen elpymisen. Toisin kuin Suomessa, keskieurooppalaisen palkansaajan reaaliensiot kurovat inflaatiosta johtuneen pudotuksen umpeen ja saavuttavat tänä vuonna sitä edeltäneen tasonsa. Myös työmarkkinatilanne on muualla euroalueella Suomea vahvempi, mikä tukee kulutuskysynnän näkymiä.

Saksan merkittävä investointiohjelma lisää yritysten aktiiviteettia jo ensi vuonna. Myös muualla Euroopassa on odotettavissa mittavia panostuksia etenkin puolustusteollisuuteen. Ranskaan tuskin saadaan vakaata hallitusta ilman julkisen rahankäytön lisäämistä. Lisäksi säästöpäätökset uhkaavat vahvistaa poliittisia ääri liikkeitä entisestään. Toisaalta EU:n elpymistukivälineen vaikutus lakkaa ensi vuoden loppupuolella, mikä hidastaa investointeja Etelä-Euroopassa. Ukrainan sodan jatkuminen kummittelee yksityisten investointien ympärillä ja jarruttaa niitä etenkin Itä-Euroopassa.

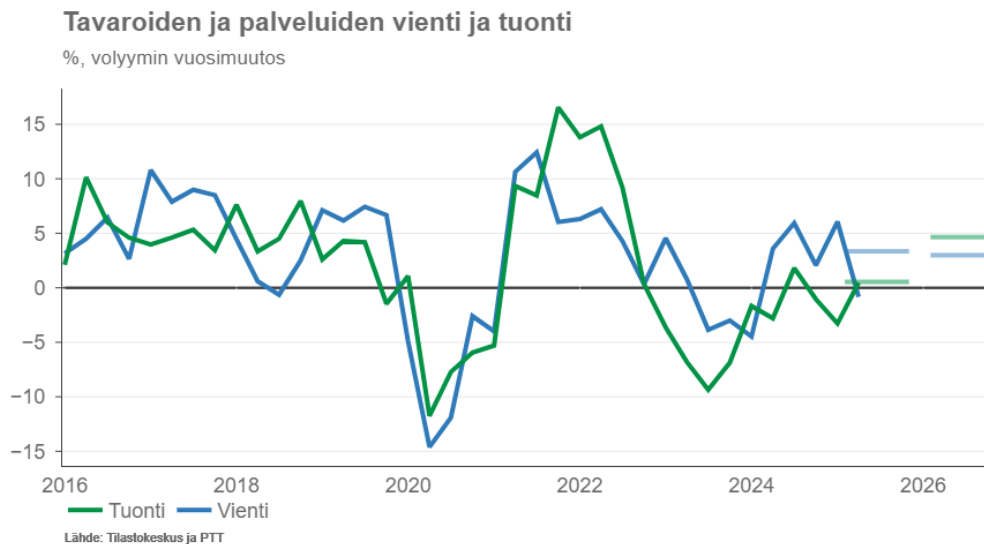
Julkisen sektorin panostusten lisääminen lisää eurooppalaisten maiden velkaantumista. Velkaantumisen hillitsemiseksi tarvitaan isoja talouskasvua tukevia reformeja sekä kansallisella että koko unionin tasolla. Mario Draghin viime vuotinen keskustelunavaus oli tärkeä, mutta toistaiseksi kovin vähän on saatu aikaan. Jos Euroopan unioni ei uskalla uudistua, sitä uhkaa tukahtuminen velkavuoren alle ja ajautuminen sivuraiteelle maailman menossa.

Koronlaskut näyttäisivät olevan Euroopassa jo takanapäin. Inflaatio on hidastunut euroalueella kahden prosentin tuntumaan, vaikkakin palveluiden ja ruuan inflaatio on yhä yli kolmessa prosentissa. EKP on korostanut inflaation olevan luonteeltaan yhä volatiilimpaa, sillä hinnat reagoivat yleistyneisiin tarjontashokkeihin yhä ketterämmin. Elvyttävä finanssipolitiikka nostaa inflaatiopaineita ensi vuodesta alkaen, etenkin jos se valuu enenevässä määrin puolustussektorin ulkopuolelle. 12 kuukauden euribor on keskimäärin 2,2 prosenttia tänä vuonna ja 2,3 prosenttia ensi vuonna.

Euron arvon odotetaan vahvistuvan suhteessa dollariin vain maltillisesti. Yhdysvaltojen tullien pitäisi vahvistaa dollaria. Alkuvuonna on kuitenkin jo nähty, että sijoittajien huoli Yhdysvalloista turvallisena sijoituskohteena on kasvanut, mikä on vahvistanut euroa. Mikäli luottamus oikeusvaltioperiaatteeseen ja sitä myötä luottamus esimerkiksi sijoittajien yhdenvertaiseen kohteluun kotimaasta riippumatta säröilee entistä enemmän, pääomilla ei ole tarjolla muuta uutta turvasatamaa kuin euroalue. Euroopan talouskasvu on kuitenkin rakenteellisesti hidasta, eikä euroalueella ole tällä hetkellä tarjolla globaalissa mielessä riittävän likvidejä velkapaperimarkkinoita. Siten kynnys dollarimarkkinoiden hylkäämiseksi on huomattavan korkea ja sen ylittäminen vaatisi vielä paljon entistä voimakkaampia toimia oikeusvaltioperiaatteen murtamiseksi.

2 Vientiin vetoa tavarakaupasta

Tavaraviennin myönteinen kehitys on alkuvuonna ylläpitänyt kokonaisviennin tasoa. Aiemmin palveluviennin kasvu on ollut Suomen viennin veturi, mutta kuluvan vuoden alku on osoittautunut palveluviennille poikkeuksellisen heikoksi. Tullipolitiikan kiristyminen ei ole toistaiseksi merkittävästi heijastunut Suomen tavaravientiin. Yhdysvaltalaiset yritykset lisäsivät tuontiaan alkuvuodesta, kun tulliuhka tuli päälle, mikä hyödytti Euroopan ja Suomen Yhdysvaltain-vientiä hetkellisesti. Suomen Yhdysvaltoihin suuntautuvasta viennistä suuri osa kuitenkin koostuu palveluista, jotka eivät ole tullien piirissä.

Eurooppalaisten investointipakettien, erityisesti puolustussektorin, odotetaan lisäävän kysyntää myös suomalaisille vientihyödykkeille. Silti maailmantalouden heikko veto rajoittaa Suomen viennin kasvunäkymiä, etenkin ensi vuonna. Tavaravientiä vahvistavat erityisesti suurten risteilijäalusten toimitukset Yhdysvaltoihin. Heinäkuussa luovutettu alus tukee tämän vuoden vientilukuja, ja myös ensi vuodelle on odotettavissa vastaava luovutus, mikä antaa lisäpohjaa viennin kehitykselle. Viennin ennustetaan kasvavan tänä vuonna 3,3 prosenttia ja ensi vuonna 3,0 prosenttia.

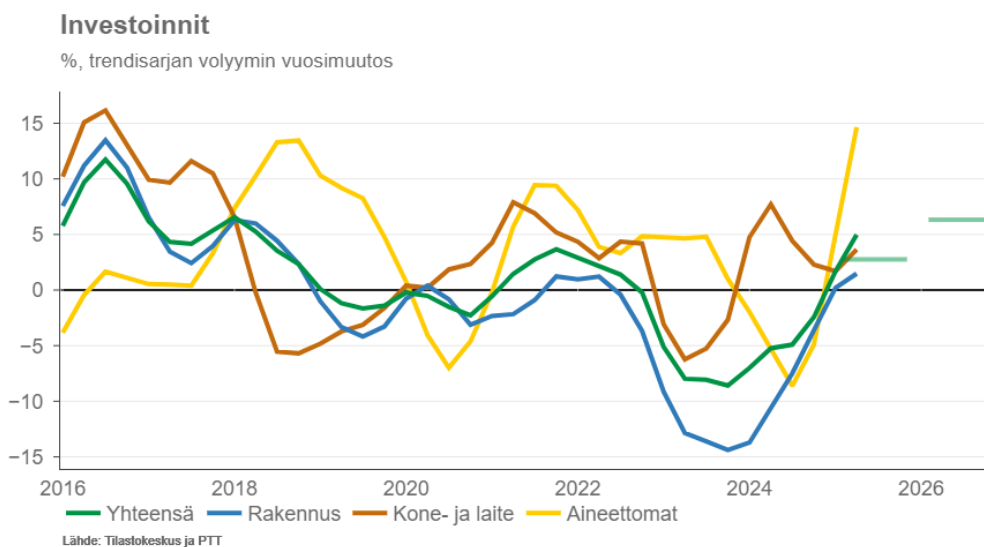
Tuonti on kehittynyt selvästi vientiä vaimeammin. Kuten viennin osalta myös tavaratuonti on osoittanut palvelutuontia parempaa virettä. Tuonti kasvaa tänä vuonna 0,5 prosenttia ja ensi vuonna puolustushankinnat kiihdyttävät tuonnin 4,7 prosentin kasvuun.

Kauppataase vahvistuu tänä vuonna reippaasti viennin kasvaessa selvästi tuontia nopeammin, mikä nostaa vaihtotaseen noin yhden prosentin ylijäämäiseksi suhteessa bruttokansantuotteeseen. Ensi vuonna kauppataaseen ylijäämän pientyminen kuitenkin supistaa vaihtotaseen ylijäämän 0,3 prosenttiin.

Valuuttamarkkinoilla euro on vahvistunut hieman dollariin nähden, mikä heikentää osaltaan Suomen vientikilpailukykyä. Euron dollarikurssin ennakoidaan olevan 1,15 vuonna 2025 ja 1,20 vuonna 2026. Kansainvälisen politiikan epävarmuus voi aiheuttaa lyhytaikaisia heilahteluja, mutta suuria pysyviä muutoksia valuuttakurssiin ei ennusteta. Suomalaiset palkankorotukset ovat jääneet hieman kilpailijamaiden tasoa maltillisemmiksi, mikä tukee edelleen vientisektorin hintakilpailukykyä.

3 Investointien näkymät kirkastuvat epävarmuudesta huolimatta

Investointikehitys on ollut alkuvuonna odotettua pirteämpää. Erityisen vahvaa kasvua on nähty kone- ja laiteinvestoinneissa, maa- ja vesirakentamisessa sekä aineettomissa investoinneissa. Myös asuinrakentamisen investoinnit ovat kääntyneet hienoiseen kasvuun, mutta kehitys pohjautuu pääosin korjausrakentamiseen, sillä uudistuotanto pysyy edelleen vaisuna. Korkojen lasku on lisännyt korjaushankkeiden houkuttelevuutta, ja niiden odotetaan tukevan asuntorakentamisen investointeja myös ensi vuonna. Sen sijaan asuntojen hintojen heikko kehitys yhdistettynä rakentamisen korkeaan kustannustasoon hillitsee edelleen uusien rakennuslupien hakemista. Tämä viittaa siihen, että uudisrakentamisen kasvu lykkääntyy ainakin ensi kevääseen.

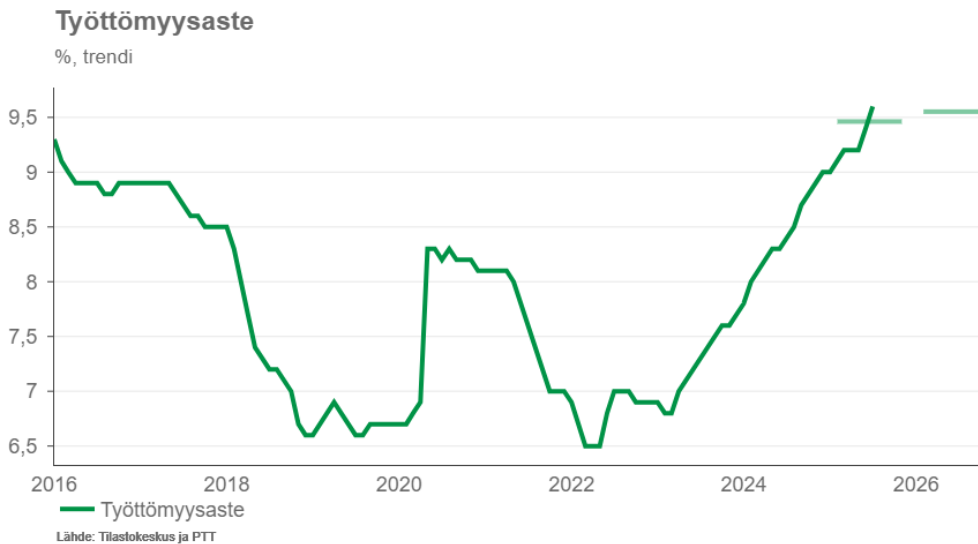
Kokonaisuudessaan investointien arvioidaan kasvavan tänä vuonna 2,8 prosenttia ja ensi vuonna 6,3 prosenttia. Kasvua kannattelevat ennen kaikkea julkiset investoinnit, erityisesti maanpuolustukseen kohdistuvat panostukset. Yritysten investointihalukkuus on toistaiseksi varovainen maailmantalouden ja -politiikan epävarmuuden vuoksi, eikä vientikysyntä ole tarjonnut voimakasta sysäystä. Yritykset ovat kuitenkin sopeutumassa uuteen toimintaympäristöön, jossa tullikriisin pahimmat skenaariot eivät ole toteutuneet, ja pyrkivät vahvistamaan asemaansa markkinoilla.

Ensi vuoden näkymiä parantaa useampi tekijä. Vientikysynnän elpyminen tukee erityisesti kone- ja laiteinvestointeja, vihreän siirtymän hankkeet vauhdittavat maa- ja vesirakentamista, ja julkinen tuki tutkimus- ja kehitysinvestoinneille

kannustaa yrityksiä lisäämään aineettomia investointeja. Myös rakentamisen investoinnit kasvavat ensi vuonna, vaikkakin asuinrakentamisen käänös on hyvin vaisu. Investointien kasvunäkymät ovat aiempaa valoisammat, vaikka epävarmuus jollain tasolla säilyy.

4 Työttömyydessä rikotaan ennätyksiä

Työmarkkinatilanne on ottanut käänteen heikompaan suuntaan. Yksityisen sektorin puolella ja miesvaltaisilla aloilla nähtiin alkuvuonna 2025 merkkejä vakautumisesta tai jopa orastavasta kasvusta. Kesään tultaessa tämä lupaava kehitys oli kuitenkin hiipunut pois ja yksityisen sektorin työllisyyskehitys oli suuri pettymys. Myös työttömyysaste pysytteli paikallaan vielä alkuvuonna, mutta nousi jyrkästi kesällä. Työttömyyden nousun taustalla on aitoa työvoiman kysynnän heikkenemistä, mutta osittain myös työvoiman ulkopuolella olevien aktivoitumista työnhakuun. Loppuvuonna työttömyys jatkaa nousuaan, joskaan ei yhtä jyrkästi.

Pysyvä käänne työmarkkinoilla edellyttää epävarmuuden ja varovaisuuden hälvenemistä yrityksissä ja kotitalouksissa, jolloin työvoiman kysyntä alkaa kunnolla kasvaa. Tällä hetkellä selkeitä, tilastotietoon pohjautuvia merkkejä sellaisesta ei ole. Ainoastaan investoinneissa on havaittavissa pientä piristymistä. Talouskasvu ei vielä toistaiseksi ole riittävää kääntämään työttömyyttä laskuun. Avoimien työpaikkojen määrä on alhaisella tasolla. Koska käänneet työmarkkinoilla tapahtuvat viiveellä, työttömyys tulee vielä kasvamaan ja työmarkkinatilanne pysyy haastavana pitkälle ensi vuoteen.

Työmarkkinoiden toipuminen on hidasta, koska talouskasvu on maltillista ja työmarkkinoilla on erinäisiä viivetekijöitä. Esimerkiksi rakentamisesta ei ole odotettavissa myönteisiä työllisyysvaikutuksia suuressa määrin ennen tulevaa kesää. Lisäksi korkeakoulutettujen työttömyys on korkealla tasolla, mikä purkautuu muita hitaammin talouden elpessä. Syksystä 2026 lähtien voidaan

odottaa hieman ripeämpää työmarkkinoiden toipumista, kun suurimmat viivete-kijät poistuvat. Kotitalouksien kulutus on kuitenkin edelleen varovaista, joten sieltä ei ole odotettavissa merkittävää vetoapua työllisyydelle.

Vuonna 2025 työttömyysasteen ennustetaan nousevan 9,5 prosenttiin ja 15–64-vuotiaiden työllisyysasteen ennustetaan laskevan 71,2 prosenttiin. Heikosta alkuvuodesta ja maltillisesta talouskasvusta johtuen työttömyysaste on vuonna 2026 keskimäärin 9,6 prosenttia ja 15-64-vuotiaiden työllisyysaste 71 prosenttia.

Pitkäaikaistyöttömyys on noussut ennätyslukemiin, ja yli vuoden työttömänä olleiden määrä kesällä 2025 oli jo liki 130 000 henkilöä. Talouden elpyessä käännteet työmarkkinoilla tapahtuvat viiveellä ja pitkäaikaistyöttömyydessä vieläkin suuremmalla viiveellä. Valitettavasti pitkäaikaistyöttömyydessä todennäköisesti rikotaankin useamman kerran ennätyksiä ennusteperiodin aikana.

Myös korkeakoulutettujen työttömyys on noussut korkealle tasolle, ja heidän työllistymisensä on todennäköisesti muita hitaampaa talouden elpyessä, sillä nämä työpaikat keskittyvät usein asiantuntija- ja johtotehtäviin. Alkuvaiheessa yritykset täyttävät ensin perustuotannon työvoimatarpeet ja vasta myöhemmin toiminnan laajentuessa syntyy kysyntää vaativammalle osaamiselle.

Nuorten kohonnut työttömyys on sekin syytä ottaa vakavasti, sillä työuran aloitus taantumassa voi aiheuttaa pitkiä ja pysyviä kielteisiä vaikutuksia ansioihin ja urakehitykseen sekä lisätä syrjäytymisriskiä. Hallitus pyrkii vastaamaan tilanteeseen ensi vuonna nuorten työllistymisesteleillä.

Valtiolta toivotaan myös panostuksia työvoimapalveluihin, sillä palveluiden merkitys korostuu työttömyyden kasvaessa ja pitkittyessä. Osaamisen ja työkyvyn ylläpitäminen ja kehittäminen on keskeistä, jotta työllistyminen olisi mahdollisimman sujuvaa taloustilanteen parantuessa. Huolta kuitenkin herättää se, että työvoimapalveluissa olevien määrä on laskenut alkuvuonna merkittävästi. Osittain tämä saattaa olla tilapäistä, sillä TE-palveluiden siirto kunnille alkuvuodesta 2025 on tuonut mukanaan esimerkiksi tilastointi- ja hankintaongelmia. Kuntien paineet säästää voivat heikentää palveluja. Toisaalta mahdollisuutena on tuottaa ja kohdentaa niitä entistä tehokkaammin. Joka tapauksessa TE-palveluiden ja työttömyysetuuksien rahoitusvastuiden kiristyminen ovat lisänneet kuntien talouden herkkyyttä suhdannevaihteluille.

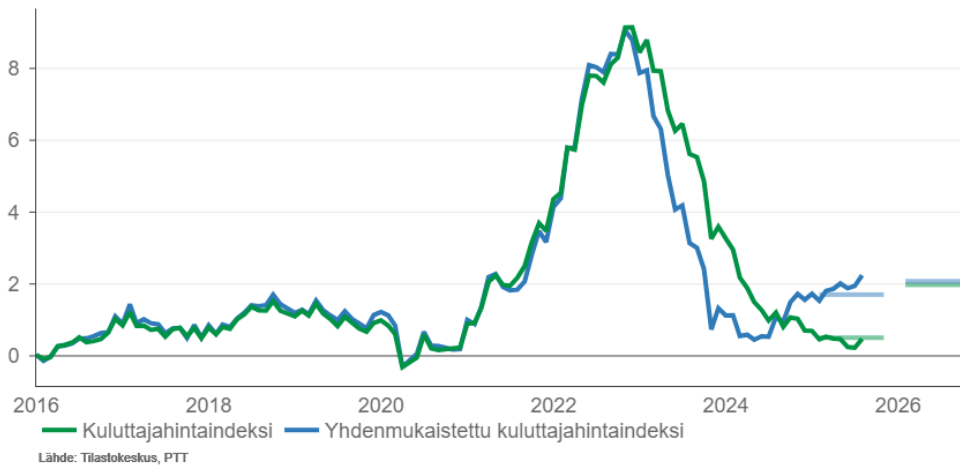
Synkkyyden keskellä ilahduttavaa on, että työikäinen väestö (15-64-vuotiaat) Suomessa kasvaa edelleen, vaikka kasvu onkin hidastunut. Kasvun taustalla oleva nettomaahanmuutto on tullut alas huippulukemistaan talouden ja työ-

markkinoiden heikon kehityksen seurauksena. Nettomaahanmuutto pitää kuitenkin väestön kasvua yllä tänä ja ensi vuonna, mutta kasvu on aiempia vuosia hitaampaa.

5 Inflaatiokehitys vakaata

Kuluttajahinnat

%, vuosimuutos

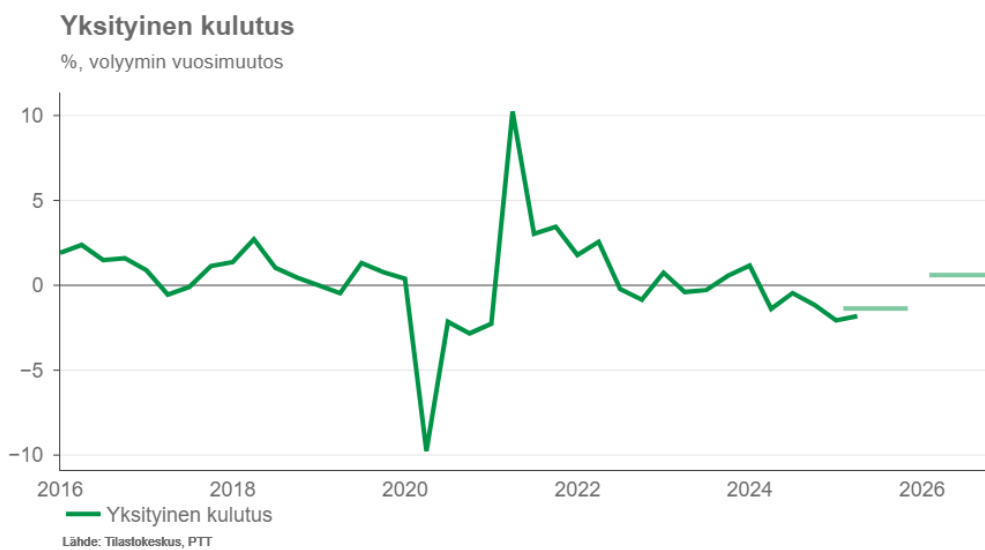

Kuluttajahinnat nousevat 0,5 prosenttia tänä vuonna ja 2,0 prosenttia ensi vuonna. Korkojen, asuntojen ja sähkösopimusten hintojen lasku hidastavat inflaatiota tänä vuonna merkittävästi, minkä vuoksi kuluttajahintainflaatio painuu väliaikaisesti hyvinkin matalalle tasolle. Palkkojen ja välillisten verojen korotukset puolestaan kiihdyttävät inflaatiota.

Asuntolainojen ja kulutusluottojen korkojen laskusta johtuva negatiivinen kontribuutio kuluttajahintainflaatioon on tänä vuonna noin prosenttiyksikön. Yhdenmukaistettu kuluttajahintainflaatio, joka ei huomioi korkoja ja omistusasumisen kuluja, on siten paljon kuluttajahintainflaatiota nopeampaa. Ensi vuonna isojen negatiivisten erien vaikutus kuitenkin poistuu korkokehityksen tasaantuessa, ja kuluttajahintainflaatio ja yhdenmukaistettu kuluttajahintainflaatio asettuvat jälleen lähelle toisiaan kahden prosentin tuntumaan.

6 Palkankorotukset jäävät pankkitilille

Ansiotaso nousee tänä vuonna 2,9 prosenttia ja ensi vuonna 3,4 prosenttia yleiskorotusten ja SOTE-alan palkkaratkaisun kirittäminä. Toisaalta nihkeä taloustilanne ja matala työvoiman kysyntä pitävät palkkaliikumia varsinkin tänä vuonna maltillisina. Kotitalouksien reaaliensiot ovat nousseet vuodesta 2023 lähtien, mutta vuoden 2021 tasoon riittää vielä kiinni kurottavaa useammaksi vuodeksi.

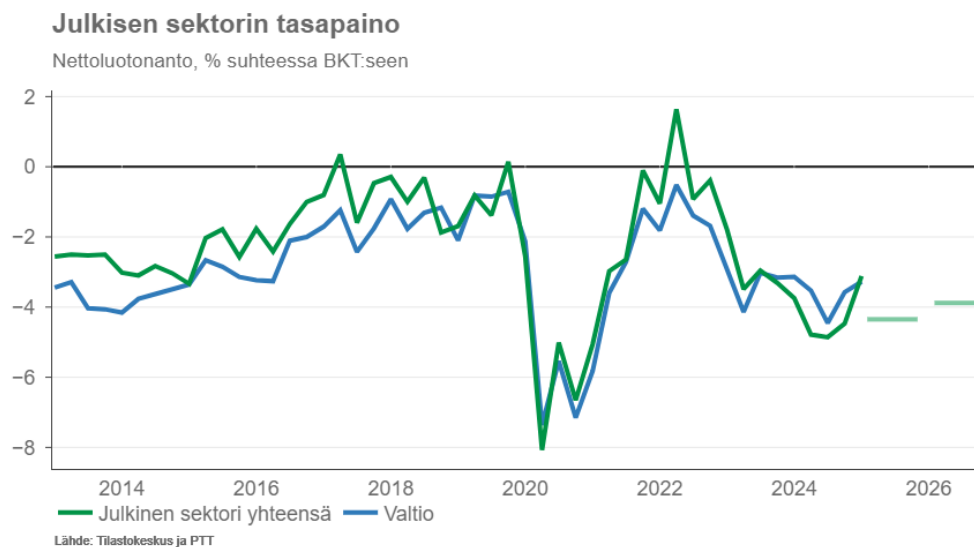
Nousevasta ansiotasosta huolimatta kukkaronnyörit pysyvät edelleen tiukalla ja palkankorotukset jäävät pankkitilille. Usean vuoden kestäneen taloudellisen epävarmuuden ja viime aikoina heikentyneen työllisyystilanteen seurauksena kotitaloudet eivät edelleenkään ole valmiita lisäämään kulutustaan. Talouden ja geopolitiikan jatkuvia epävarmuuksia tulkitaan niin, että puskurit on pidettävä aiempaa suurempina. Heikon asuntomarkkinan seurauksena kotitalouksien asuntovarallisuus on pienentynyt paikoin merkittävästi, mikä saattaa myös jarruttaa kulutushalukkuutta varallisuusvaikutuksen kautta.

Matalampi korkotaso, kotitalouksille kertyneet säästöt ja laskenut velkaantuneisuus antavat kulutuksen kasvulle aikanaan hyvät lähtökohdat, kunhan näkymä tulevasta selkenee. Vielä ei kuitenkaan ole kulutusjuhlien aika. Kotitalouksien kulutus on vähentynyt kokonaisvaltaisesti, mutta etenkin ruoka ja palvelut painoivat alkuvuoden kehitystä. Yksityinen kulutus supistuu tänä vuonna 1,4 prosenttia ja kasvaa ensi vuonna 0,6 prosenttia.

7 Julkinen talous kuilun partaalla

Julkisen talouden tilanne pysyy edelleen vaikeana. Heikko talouskasvu ja korkea työttömyys heikentävät verotuottoja ja lisäävät sosiaaliturvamenoja suhdanneluonteisesti. Lisäksi ensi vuonna voimaan tulevat noin miljardin euron ansiotuloveronkevennykset pienentävät pysyvästi valtion verotuloja.

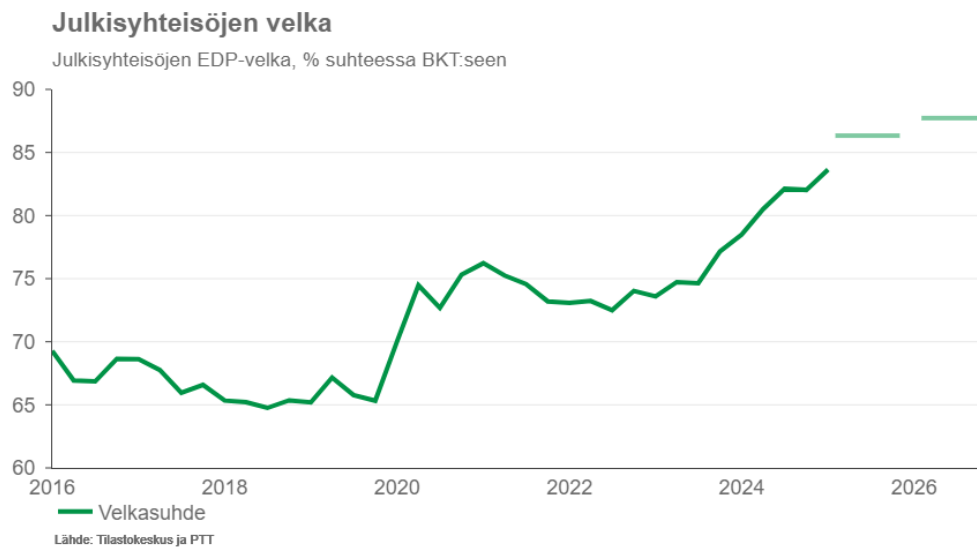
Sota Euroopassa on jatkunut jo yli kolme ja puoli vuotta, eikä loppua näy. Vaikka muuttuneen turvallisuuspoliittisen tilanteen aiheuttamat suurimmat puolustusmenojen lisäykset ajoittuvat nykyisten suunnitelmien mukaan vasta vuosikymmenen vaihteeseen, puolustuskyvyn vahvistaminen ja Ukrainan tukeminen lisäävät jo nyt menopaineita. Yhdysvaltojen vetäytyminen Ukrainan puolustuksen rahoituksesta lisää entisestään Euroopan ja Suomen rahoitusvasuuta. Suomessa olisikin nyt pystyttävä linjaamaan, miten kasvavat puolustusmenot rahoitetaan. Vaikka tilapäinen puolustusmenojen kasvu voidaan kattaa velalla, pysyvä tasonnosto on saatava mahtumaan menokehyyksen sisään.

Hyvinvointialueiden talous on tänä ja ensi vuonna hieman ylijäämäinen valtion tuen kasvaessa, velvoitteiden vähentyessä ja palveluiden samalla heikentyessä, kun alueet pyrkivät kattamaan ainakin osan aiemmin syntyneestä alijäämästä. Palvelutarpeen kasvu lisää valtion rahoitusta vuosittain 250 miljoonaa euroa ja kustannusten laskennallinen kasvu ensi vuonna on noin 800 miljoonaa euroa. Todellinen kustannusten kasvu on tätäkin nopeampaa, koska valtion rahoituksessa keskeisimpänä laskentaperusteena on yleinen ansiotason nousu, joka on hitaampaa kuin SOTE-sektorin ansioiden nousu. Tämä haastaa

hyvinvointialueiden taloutta koko nykyisen palkkasopimuskauden ajan. Haasteita vuodelle 2026 lisää viime vuoden tulokseen pohjautuva jälkikäteistarkistus, joka vähentää alueiden rahoitusta.

Kuntien taloutta haastavat korkealla pysyvä työttömyys ja työeläkelaitoksia korkealla pysyvät eläkemenot. Vuoden 2025 alusta kunnilla on laajennettu rahoitusvastuu työttömyysetuuksista, mikä vääjäämättä lisää kuntien menoja heikossa työvoiman kysyntätilanteessa. Lisäksi kuntien työntekijöiden palkat nousevat yleistä linjaa nopeammin, minkä seurauksena kunnallisverotuottojen kasvu on kuntien palkkamenojen kasvua hitaampaa. Kunnat eivät myöskään vähennä päiväkotij- ja koulupaikkoja lasten määrän pienenemisen mukaan. Tämä haastaa kuntien taloutta lyhyellä aikavälillä, vaikka on järkevää yhteiskuntapolitiikkaa pitkällä aikavälillä. Helpotusta työeläkelaitoksille tuovat eurooppalaisen velkaantumisen myötä korkealla pysyvät valtionlainojen korot, mutta toisaalta tämä lisää entisestään valtiontalouden ongelmia. Valtionvelan korkomenojen arvioidaan nousevan tänä ja ensi vuonna noin 3,3 miljardiin euroon.

Julkisen talouden alijäämä on tänä vuonna 4,3 prosenttia suhteessa BKT:seen. Ensi vuoden alijäämä säilyy korkeana 3,9 prosentissa. Tämän seurauksena julkisen sektorin velka kasvaa nopeasti ja on vuonna 2026 jo 87,7 prosenttia suhteessa BKT:seen. Syitä siihen, että velkaantuminen jatkuu sopeutustoimista huolimatta, ovat kansainvälinen talous- ja turvallisuustilanne, sote-sektorin arvioitua suuremmat menot sekä harjoitetun finanssipolitiikan ajoitus ja sisältö.

Tilanne korostaa julkisen talouden hoitamista säätelevän lain uudistamisen tärkeyttä. Lakiesitys on tarkoitus antaa eduskunnalle lokakuussa. Nykyinen aikataulu antaa hyvin vähän liikkumatilaa parlamentaariselle prosessille. Olisi kuitenkin äärimmäisen tärkeätä muodostaa parlamentaarinen prosessi, jossa kaikkia eduskuntapuolueita kuullaan ja näin sitoutetaan sinänsä hyvin tarpeelliseen lainsäädäntöön. Tulisikin harkita niitä keinoja, joilla ainakin sääntelyn tämentäminen olisi mahdollista vielä myöhemmin tämän vaalikauden aikana. Ellei näin toimita, uhkana on jälleen kerran luoda finanssipoliittista sääntelyä ilman todellista ohjausvaikutusta. Kroonisesti velkaantuvalla Suomella ei ole tällaiseen enää varaa.

Ennustetaulukko

Keskeiset ennustemuuttujat vuosina 2024–2026

	2024	2025e	2026e
	muutos, %		
Bruttokansantuote	0,4	0,3	0,9
Tuonti, tavarat ja palvelukset	-1,0	0,5	4,7
Vienti, tavarat ja palvelukset	1,7	3,3	3,0
Kulutus	0,3	-1,1	0,3
yksityinen	-0,4	-1,4	0,6
julkinen	1,7	-0,7	-0,3
Investoinnit	-5,0	2,8	6,3
yksityiset	-7,7	1,2	4,0
julkiset	7,7	9,0	15,0
Inflaatio			
kuluttajahintaindeksi	1,6	0,5	2,0
yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi	1,0	1,7	2,1
Ansiotaso	3,1	2,9	3,5
Työttömyysaste, %	8,4	9,5	9,6
Työllisyysaste ¹ , %	72,1	71,2	71,0
Julkisen sektorin yli/alijäämä, % BKT:seen	-4,4	-4,3	-3,9
Vaihtotase, % BKT:seen	0,0	1,0	0,3

e PTT:n ennuste

¹ Työllisten osuus 15–64-vuotiaista